Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21*

A MODEL OF THE EDUCATIONAL SUPERVISION MANAGEMENT FOR THE 21st CENTURY

ภัณฑิรา สุปการ (Pantira Suppakarn)**
ประเสริฐ อินทร์รักษ์ (Prasert Intarak)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 2) รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 และ 3) อันดับความสำคัญขององค์ประกอบและผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 127 เขตพื้นที่ ผู้ให้ข้อมูล เขตพื้นที่ละ 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 508 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบบสอบถาม และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ และสถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยี และ 5) การประเมินผล

2. รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน โดยองค์ประกอบด้านการ

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21” หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A Article in Partial Fulfillment of the Requirements for the Thesis Submitted “A model of the educational supervision management for the 21st century” The Degree Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Department of Educational Administration, Graduate School, Silpakorn University.

** นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

Student of The Degree Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Department of Educational Administration, Graduate School, Silpakorn University.

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Asst. Prof. Prasert Intarak, Ed.D. Thesis Advisor.

มีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบด้านการประเมินผล การใช้เทคโนโลยี และการนิเทศ

3. อันดับความสำคัญแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การประเมินผล 3) การมีส่วนร่วม 4) การนิเทศ และ 5) การใช้เทคโนโลยี

4. ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศ สำหรับศตวรรษที่ 21 ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

Abstract

The purposes of this research were to identity 1) the factors of the educational supervision management for the 21st century, 2) the model of the educational supervision management for the 21st century, 3) the priority setting of the factors and the confirmation of the model of the educational supervision management for the 21st century. The samples were 127 Primary Educational Services Area Offices. The respondents from each office consisted of 4 persons, in total of 508 respondents. They were a director and a supervisor from Primary Educational Service Area Offices while a school director and a teacher from school under supervision. Research instruments were interview form, questionair, opinionair and rating scale checklist. Statistics for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis and path analysis.

The findings of this research were as follows:

1. There were 5 factors for the educational supervision management for the 21st century which consisted of 1) management 2) participation 3) supervision 4) technology and 5) assessment.

2. The model of the educational supervision management for the 21st century consisted of correlated multi-factors. It showed that factor of participation had direct effected to Management and indirect effected to, assessment, technology and supervision.

3. When considering to the order of there components based on the opinion of supervisor they were ordered as 1) Management 2) Participation 3) Supervision 4) Technology and 5) Assessment respectively.

4. The experts confirmed the model of the educational supervision management for the 21st century were found in accordance with research framework and the standard of propriety, feasibility, utility and accuracy.

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงเวลาที่ท้าท้ายความสามารถของมนุษย์ เพราะเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับข้อมูลข่าวสารทุกอย่างก็ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะรอบตัวเราอีกต่อไป แค่เพียงคลิกที่ปลายนิ้ว เราก็สามารถก้าวข้ามพรมแดนไปได้ทุกซอก ทุกมุมของโลก ซึ่งแวดวงทางการศึกษาทั่วโลกต่างก้าวพ้นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการเรียนรู้ในแบบกระบวนทัศน์ใหม่ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการศึกษายุคฐานแห่งเทคโนโลยี หรือ Technology Based Paradigm (อนงค์ สินธุ์สิริ, 9 ธันวาคม 2557) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าในยุคศตวรรษที่ 21 จะเห็นการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งส่งผลกระทบที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนในชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การปรับเปลี่ยนที่รวดเร็ว และความซับซ้อนจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อเตรียมความพร้อมของคน สังคม และระบบเศรษฐกิจ ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม กล่าวคือ ต้องพัฒนาคนไทยให้มีการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และต่อเนื่องในเรื่องการศึกษา ทักษะการทำงาน และการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพให้คนไทยทุกกลุ่มวัยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา ตลอดจนมีระเบียบ วินัย มีจิตสำนึกวัฒนธรรม ที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 10) ในขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 - 2561) ในศตวรรษที่ 21 ภายใต้มีวิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยประเด็นหลักของเป้าหมายปฏิรูปการศึกษามี 3 ประเด็น คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา การเรียนรู้ของคนไทย และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ไว้ 4 ประการ คือการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ เช่นเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 - 10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ แต่การประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าวสร้างความมั่นใจว่าการพัฒนาจะเป็นไปในแนวทางที่ยั่งยืน และสร้างความสุขให้กับคนไทย จึงจำเป็นต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างรอบด้าน และวางจุดยืนการพัฒนาในระยะยาวภายใต้วิสัยทัศน์ประเทศไทย พ.ศ. 2570 ซึ่งพิจารณาถึงบริบทการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและทุกภาคส่วนในสังคมไทยและมีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรม ประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล ที่เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขโดยยึด“คน”เป็นศูนย์กลางการพัฒนา

ในขณะที่บทบาทหน้าที่และภารงานของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะสำเร็จได้ตามเป้าหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการนิเทศและกระบวนการบริหารจัดการจำเป็นต้องพัฒนาและร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมไปด้วยกันในลักษณะของ

“เกลียวเชือก” กระบวนการนิเทศการศึกษา (supervision) เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์ และขวัญกำลังใจ ผู้บริหารการศึกษา ต้องที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ ส่งเสริมสถานศึกษาให้บริหารหลักสูตร จัดกระบวนการเรียนรู้ มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มีการวิเคราะห์วิจัย ตรวจสอบประเมินผลจากสภาพการดำเนินงานตามภาระงานของสถานศึกษา ตามนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ในปัจจุบันสถานศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับบุคลากรขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานส่งผลให้ ประสิทธิภาพการสอนและการปฏิบัติงานต่ำ เมื่อได้รับการพัฒนาไปแล้วไม่มีผู้นิเทศติดตามเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ขาดความชำนาญในการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพของงาน สิ่งเหล่านี้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนางาน ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการการนิเทศ ในขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์การใช้ O-NET เป็นเครื่องมือ ในการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาทั้งระบบ โดยกำหนดเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของตนเอง มีการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและหากต้องการให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบจำเป็นต้องหาจุดเปลี่ยนให้ได้ ผลการสอบ O-NET เป็นการวัดผลสิ่งที่เกิดขึ้นปลายทางของการจัดการเรียนรู้ต้องนำผลการสอบย้อนกลับไปใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ให้มีการปรับสื่อการสอนหรือหนังสือเรียนที่เน้นแต่เนื้อหา (text book) ให้เป็นสื่อการสอนหรือหนังสือเรียนที่เน้นกระบวนการ (process) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการแก้ปัญหา (problem solving) และการประยุกต์ใช้ทักษะทางวิชาการ (apply scholastics skill) มีการกำหนดให้ใช้คะแนนผลการสอบ O-NET เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนหรือการเลื่อนชั้น หรือการจบช่วงชั้น หรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์และตั้งใจสอบ O-NET 6) วิเคราะห์เพื่อดูผลคะแนนโอเน็ตย้อนหลัง 3 ปี เพื่อให้เห็นองค์ประกอบ จุดอ่อน ซึ่งได้มีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ 3 ลำดับท้ายของแต่ละเขตพื้นที่นำจุดอ่อนในเขตพื้นที่การศึกษาของตนเองไปปรับปรุง และทำแผนในการเร่งรัดต่อไป แก้ไขเฉพาะในจุดที่เป็นข้อด้อยของตนเองเท่านั้น ให้ปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยโรงเรียนจะต้องพิจารณามาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย หาวิธีการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่จะพานักเรียนไปสู่เป้าหมาย โดยเฉพาะการนำข้อมูลที่จะได้จากกลยุทธ์แรก คือ การนำข้อมูลที่อยู่ในลำดับต่ำสุด ของมาตรฐานการเรียนรู้นำมาปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อาจจะนำตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีมาเสริมให้แก่ครู ดำเนินการวิเคราะห์และตรวจสอบ เชิงลึกกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ที่มีปัญหาทางด้านการอ่านและเขียน โดยโรงเรียนจะต้องนำมาตรฐาน การเรียนรู้ต่าง ๆ ไปวิเคราะห์และตรวจสอบว่า นักเรียนกลุ่มใดที่มีปัญหาดังกล่าว ในส่วนของเขตพื้นที่การศึกษา จะต้องมีรายชื่อโรงเรียนที่เสี่ยง ส่วนโรงเรียนจะต้องมีรายชื่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ให้มีการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการสอบ O-NET ซึ่งหมายถึง การสร้างความคุ้นเคยในการทำข้อสอบโอเน็ต (ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำข้อสอบที่มีลักษณะเช่นเดียวกับข้อสอบ O-NET) โดยอาจจะผนวกกับแบบทดสอบ PISA ซึ่งเป็นการ

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

วัดผลกระบวนการคิด เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะและพร้อมที่จะสอบ O-NET รวมทั้ง PISA 10) เพิ่มสมรรถนะครูในด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน โดยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ครูสามารถประเมินความก้าวหน้าและจุดอ่อนของนักเรียน โดยดำเนินการร่วมกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) นิเทศเต็มพื้นที่ คือ เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแผนการนิเทศโรงเรียน คอยดูแล ควบคุม อย่างทั่วถึง อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2555: 11) ประกอบกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูยุคใหม่ ต้องไม่เน้นที่ “การสอน” แต่ทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน เน้นการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ เป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ (coaching) ในด้านเนื้อหาสาระสำคัญที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 จะยึดหลัก 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) และ7C ได้แก่ 1) Critical thinking & problem solving (ทักษะด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) 2) Creativity & innovation (ทักษะด้าน การสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) 3) Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) 4) Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) 5) Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) 6) Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) และ7) Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) ซึ่งเป็นภารกิจที่ทั้ง พ่อ แม่ คุณครู ที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับยุคสมัย อันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันการนิเทศก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการนิเทศไปขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ยุคศตวรรษที่ 21 และการดำเนินงานของโรงเรียนให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน, 2557: 6-9)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การนิเทศการศึกษาสำหรับการบริหารจัดการการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งเสริมให้การบริหารจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไว้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพงานด้านการจัดการศึกษา ตลอดทั้งพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้มีความหลากหลายในการปฏิบัติงาน เกิดความคล่องตัว และมีอิสระในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ประกอบกับเป็นการสร้างรากฐาน สร้างความเข้มแข็งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานของการจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาต่าง ๆ ข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21

2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21

3. เพื่อจัดอันดับความสำคัญขององค์ประกอบและผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methodology) คือ มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เกี่ยวกับภาพลักษณ์การศึกษาไทยในอนาคต และแนวคิดในการบริหารจัดการการนิเทศ สำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ทำการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ จัดหมวดหมู่ภาพการศึกษาไทยในอนาคตออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านการนิเทศติดตามประเมินผล และด้านการจัดการเรียนรู้

1.2 นำภาพการศึกษาไทยในอนาคตทั้ง 3 ด้าน สร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) เกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการศึกษาไทยในอนาคตใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21

1.3 นำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์งานวิจัยและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์ (Content Synthesis) เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

1.4 นำตัวแปรของรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 พัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire)

1.5 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item- Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป มีจำนวน 140 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

1.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 10 เขตพื้นที่การศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 40 คน รวบรวมข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์หา

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.974

1.7 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 127 เขตพื้นที่การศึกษา ผู้ให้ข้อมูล 508 คน

1.8 รวบรวมข้อมูลและนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยการวิเคราะห์หาองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อให้ได้องค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนารูปแบบ

ดำเนินการโดยการหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากขั้นที่ 1 มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis)

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบที่เหมาะสม

ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อค้นพบจากขั้นตอนที่ 2 จัดอันดับความสำคัญ (Rank Order) ขององค์ประกอบโดยเลือกผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มผู้วิจัย 254 คน

2. ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและรูปแบบ โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการนิเทศการศึกษาและการบริหารจัดการเพื่อนำมาสรุปและอธิบายเพิ่มเติมข้อค้นพบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 183 เขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling)

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) จำนวน 127 เขตพื้นที่การศึกษา ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องมีความเป็นตัวแทนของประชากรที่ศึกษา โดยใช้แนวคิดของ คอมเลย์และลี (Comrey & Lee, 1992) ซึ่งกำหนดให้มีกลุ่มตัวอย่างทุกจังหวัด ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และศึกษานิเทศก์ ซึ่งทำหน้าที่นิเทศในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ซึ่งได้มาโดยการเลือกอย่างเจาะจง เป็นผู้ทำหน้าที่ในการนิเทศภายในของสถานศึกษารวมผู้ให้ข้อมูล เขตพื้นที่ละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 508 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) พัฒนามาจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย รวมถึงวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ได้จากการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความคิดเห็น ใช้ในการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้ในการจัดอันดับขององค์ประกอบ และตรวจสอบยืนยัน ความความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีข้อคำถามจำนวน 140 ข้อ ไปยังผู้ให้ข้อมูลจำนวน 508 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 488 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.06 เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ผล ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) โดยการหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) และการหมุนแกนองค์ประกอบด้วยวิธีแวริแม็กซ์ (Varimax Rotation) มีข้อตกลงเบื้องต้นและเกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบดังนี้ 1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.55 ขึ้นไป ตามที่ แฮร์และคณะ (Hair et.al. 1998:111) กล่าวว่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ 0.55 ขึ้นไปเป็นค่าน้ำหนักที่มีนัยสำคัญในทางปฏิบัติ (practically significant) 2) ค่าไอเก็น (eigenvalues) มากกว่า 1 ตามเกณฑ์ของไคเซอร์ (Kaiser’s Criterion) (Kaiser 1960 : 145-146) และ 3) มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบมากกว่า 3 ตัวขึ้นไป (Hatcher 1994 : 73) เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ดังกล่าว ได้จำนวนองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ แสดงได้ดังตารางที่ 1

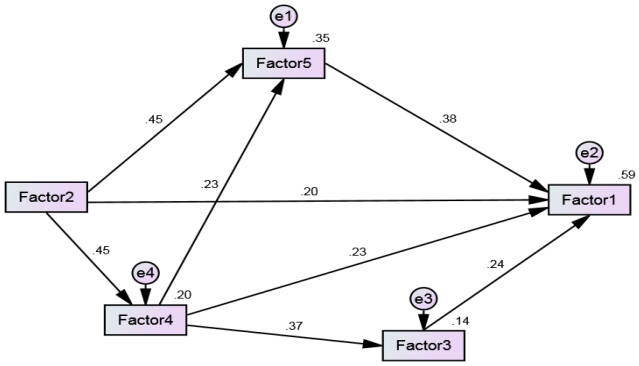
Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนตัวแปร ค่าน้ำหนัก ในแต่ละปัจจัยของปัจจัยการนิเทศการบริหารโรงเรียน

ลำดับที่	องค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
1	การบริหารจัดการ	20	0.611 – 0.779
2	การมีส่วนร่วม	8	0.604 – 0.675
ลำดับที่	องค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
3	การนิเทศ	4	0.625 – 0.742
4	การใช้เทคโนโลยี	3	0.604 – 0.733
5	การประเมินผล	3	0.624 – 0.640
รวมทั้งสิ้น		38	0.604 – 0.779

จากตารางที่ 14 พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบ 38 ตัวแปรโดยองค์ประกอบที่ 1 ชื่อว่า การบริหารจัดการ มีจำนวนตัวแปรที่อธิบาย 20 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.611–0.779 องค์ประกอบที่ 2 ชื่อว่า การมีส่วนร่วม มีจำนวนตัวแปรที่อธิบาย 8 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.604–0.675 องค์ประกอบที่ 3 ชื่อว่า การนิเทศ มีจำนวนตัวแปรที่อธิบาย 4 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.625–0.742 องค์ประกอบที่ 4 ชื่อว่า การใช้เทคโนโลยี มีจำนวนตัวแปรที่อธิบาย 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.604–0.733 องค์ประกอบที่ 5 ชื่อว่า การประเมินผล มีจำนวนตัวแปรที่อธิบาย 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.624– 0.640

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) เป็นการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบมาวิเคราะห์พิจารณาค่าสถิติวัดความสอดคล้อง ความกลมกลืน ความตรงของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ พบว่า ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square : χ^2) มีค่า 198.249 (P = 0.0098) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่า 0.882 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ดีแล้ว (AGFI) มีค่า 0.115 ค่าดัชนีความสัมพันธ์ (RFI) มีค่า 0.007 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่า 1.698 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของค่าความผิดพลาดที่เหมาะสม (RMSEA) มีค่า 0.449 ซึ่งค่าสถิติรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกค่ามีค่าเป็นตามเกณฑ์ความสอดคล้อง ความกลมกลืนของรูปแบบลักษณะนี้แสดงว่า รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 มีความสอดคล้อง ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏดังแผนภาพที่ 2

Factor1 = Management = การบริหารจัดการ
Factor2 = Participation = การมีส่วนร่วม
Factor3 = Supervision = การนิเทศ
Factor4 = Technology = การใช้เทคโนโลยี
Factor5 = Assessment = การประเมินผล

Chi-Square =198.249, degrees of freedom = 2, probability level = 0.000, RMSEA = 0.323

แผนภาพที่ 2 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุองค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากแผนภาพที่ 2 มีสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรง (direct effect) และเส้นทางของอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) อธิบายได้ดังนี้

อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) มีสมการดังนี้

สมการที่ 1 Management = 0.38 Assessment + 0.20 Participation + 0.23 Technology + 0.24 Supervision + e_2 = 1.05

สมการที่ 2 Assessment = 0.45 Participation + 0.23 Technology + e_1 = 0.68

สมการที่ 3 Technology = 0.45 Participation + e_4 = 0.45

สมการที่ 4 Supervision = 0.37 Technology + e_3 = 0.37

เส้นทางที่ 1 Participation → Assessment → Management = 0.45 X 0.38 = 0.171

เส้นทางที่ 2 Participation → Technology → Supervision → Management = 0.45 X 0.37 X 0.24 = 0.040

เส้นทางที่ 3 Participation → Technology → Assessment → Management = 0.45 X 0.23 X 0.38 = 0.039

เส้นทางที่ 4 Technology → Assessment → Management = 0.23 X 0.38 = 0.087

เส้นทางที่ 5 Technology → Supervision → Management = 0.37 X 0.24 = 0.089

อิทธิพลทางอ้อมรวมทั้งหมด (Total indirect effect) ของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม มีผลลัพธ์คือ Participation = 0.171 + 0.040 + 0.039 = 0.250 Technology = 0.087 + 0.089 = 0.176

จากแผนภาพที่ 2 อธิบายได้ว่าความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสัมพันธ์ทั้ง 5 องค์ประกอบ โดย

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

องค์ประกอบทุกตัวมีความสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบการบริหารจัดการ ซึ่งองค์ประกอบการมีส่วนร่วม องค์ประกอบการประเมิน องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยี และองค์ประกอบการนิเทศ ล้วนมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบการบริหารจัดการ นอกจากนี้องค์ประกอบการมีส่วนร่วม ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบการบริหารจัดการ โดยผ่านองค์ประกอบการประเมินผล องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยี และองค์ประกอบ การนิเทศ นอกจากนี้องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยียังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบการบริหารจัดการ ผ่านองค์ประกอบการประเมินผล และองค์ประกอบการนิเทศ

3. วิเคราะห์อันดับความสำคัญขององค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยศึกษานิเทศก์ จำนวน 254 คน ปรากฏตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการจัดอันดับความสำคัญขององค์ประกอบ การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำคัญขององค์ประกอบ โดยศึกษานิเทศก์

องค์ประกอบ	คะแนนขององค์ประกอบ										คะแนนรวม	อันดับความสำคัญ
	อันดับ 1 (5 คะแนน)		อันดับ 2 (4 คะแนน)		อันดับ 3 (3 คะแนน)		อันดับ 4 (2 คะแนน)		อันดับ 5 (1 คะแนน)			
	คน	คะแนน	คน	คะแนน	คน	คะแนน	คน	คะแนน	คน	คะแนน		
องค์ประกอบที่ 1 (การบริหารจัดการ)	182	910	28	112	15	45	12	24	17	17	1108	1
องค์ประกอบที่ 2 (การมีส่วนร่วม)	51	255	102	408	79	237	22	44	0	0	944	3
องค์ประกอบที่ 3 (การนิเทศ)	78	390	62	248	58	174	42	84	14	14	910	4
องค์ประกอบที่ 4 (การใช้เทคโนโลยี)	89	445	42	168	35	105	16	32	72	72	822	5
องค์ประกอบที่ 5 (การประเมินผล)	111	555	69	276	56	168	6	12	12	12	1023	2

จากตารางที่ 2 แสดงการจัดอันดับ (Rank) ความสำคัญขององค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการ มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วม มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 องค์ประกอบที่ 3 การนิเทศ มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 และองค์ประกอบที่ 4 การใช้เทคโนโลยี มีความสำคัญเป็นอันดับ 5

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ ครบทุกด้านคิดเป็นร้อยละ 100

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ เรียงลำดับตามค่าน้ำหนักขององค์ประกอบดังนี้ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม การนิเทศ การใช้เทคโนโลยี และการประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยประเด็นหลักของเป้าหมายปฏิรูปการศึกษามี 3 ประเด็น คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ องค์ประกอบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ครอบคลุม สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่จะพัฒนาการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สู่อนาคตการศึกษาไทยสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของแมกเกรเกอร์ (Mc Gregor, 2001: 112-113) กล่าวว่า การบริหารจัดการต่างๆรวมทั้งการนิเทศนั้นจะอยู่บนหลักฐานการใช้ทฤษฎีหนึ่งเป็นหลักเสมอดังเช่น การนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Supervision) ซึ่งเชื่อว่าการนิเทศที่เน้นทรัพยากรมนุษย์ชีวิตครูจะดีขึ้น โรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นประกอบกับกลิ๊กแมน และรอสกอร์ดอน (Glickman and Ross-Gordon, 2001 : 49) กล่าวว่า ผู้นิเทศต้องพิจารณาเลือกใช้ยุทธวิธีการนิเทศแบบพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศ ประกอบด้วนองค์ประกอบที่สำคัญคือ ระดับพัฒนาการ ระดับความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม ความรู้ความเชี่ยวชาญ ความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ การยอมรับและผูกพันต่อภาระหน้าที่ของผู้รับการนิเทศ

2. รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 จากข้อค้นพบรูปแบบบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยี และ 5) การประเมินผล พบว่า องค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ เป็นตัวแปรต้น 4 องค์ประกอบคือ การมีส่วนร่วม การนิเทศ การประเมินผล และการใช้เทคโนโลยี ส่วนตัวแปรตามคือ การบริหารจัดการ ทั้ง 5 องค์ประกอบเป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันดังนี้ องค์ประกอบการมีส่วนร่วม องค์ประกอบการประเมินผล องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยี และองค์ประกอบการนิเทศ ล้วนมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบการบริหารจัดการ ในขณะที่

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

องค์ประกอบการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบการบริหารจัดการ โดยผ่านองค์ประกอบการประเมินผล องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยี และองค์ประกอบการนิเทศ ในขณะที่องค์ประกอบการใช้เทคโนโลยียังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบการบริหารจัดการ ผ่านองค์ประกอบการประเมินผล และองค์ประกอบการนิเทศ นอกจากนี้ ยังพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับสมมติฐานของ การวิจัยที่กำหนดไว้ว่าการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 มีรูปแบบที่มีความสัมพันธ์ของพหุองค์ประกอบทั้งนี้เป็นเพราะว่าทุกองค์ประกอบต่างมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อกัน ดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุนความสัมพันธ์เชิงตรรกะอย่างชัดเจนสามารถเชื่อถือได้ และข้อค้นพบที่ว่า การมีส่วนร่วม เป็นตัวแปรต้นที่สำคัญ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบเชิงอุดมคติที่มีอิทธิพลต่อการเริ่มต้นในการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการดำเนินงานในทางปฏิบัติ ทุกด้านทั้งทางตรงและทางอ้อมเกิดเป็นผลลัพธ์เชิงบวกและเชิงลบได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้นิเทศให้ การเสริมแรงต่อผู้รับการนิเทศด้วยความเหมาะสม สามารถแก้ปัญหาของผู้รับการนิเทศได้ส่งผลให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทำให้งานประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับ วัชรา เล่าเรียนดี (2550 : 38) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายในกลุ่มและสามารถสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม รวมถึงความสามารถในการจูงใจและการมีอิทธิพลเหนือคนอื่นการได้รับความร่วมมืออย่างจริงใจ สามารถพัฒนา กลุ่มงานให้มีประสิทธิภาพและสร้างการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ค และสตูป (Mark and Stoop, 1985 : 211-215) ให้หลักเบื้องต้นของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานเป็นทีม ครูทุกคนต้องการและมุ่งหวังจะได้รับการช่วยเหลือ การนิเทศต้องปรับให้ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคลและช่วยจำแนกความต้องการของบุคลากรของโรงเรียน ช่วยให้เป้าหมายและจุดมุ่งหมายทางการศึกษาแจ่มชัดขึ้น ปรับปรุงทัศนคติ และสัมพันธภาพของมวลสมาชิกของคณะบุคคลในโรงเรียน และช่วยพัฒนาในด้านความรู้สึกต่อชุมชนที่ดี ช่วยจัดและบริหารกิจกรรมในหลักสูตรสำหรับนักเรียน รับผิดชอบในการปรับโครงการการนิเทศในโรงเรียน จัดงบประมาณไว้ในงบประจำปี มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวโดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม ประกอบกับการบริหารโครงการนิเทศ จำเป็นต้องจัดเป็นคณะบุคคลเพื่อการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ และนำผลการวิจัยทางการศึกษาใหม่ๆ มาใช้ นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่าองค์ประกอบด้านการใช้เทคโนโลยีเป็นตัวแปรต้นที่มีความสำคัญอีกตัวแปรหนึ่ง เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่เป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติสู่การบริหารจัดการให้การนิเทศประสบผลสำเร็จการบริหารจัดการการนิเทศหากจัดสื่อการสอนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระวิชา ทั้งที่เป็นสื่อเนื้อหาและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้กับผู้รับการนิเทศ มีการสร้างเครือข่ายการนิเทศพัฒนาทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น เครือข่ายเสมือนจริง (ออนไลน์) เครือข่ายครูเฉพาะสาขาวิชา ประกอบกับผู้นิเทศนิเทศให้เกิดการพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี ทั้งที่เป็นสื่อหลักและ สื่อเสริม สำหรับผู้นิเทศสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการพัฒนาโดยพัฒนาระบบออนไลน์เพื่อการนิเทศผู้รับการนิเทศ สอดคล้องกับฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001: 373) กล่าวว่ากระบวนการบริหาร (พฤติกรรมบริหารการจัดการเรียนการสอน)

และผลผลิต (คุณภาพของนักเรียน) โดยเฉพาะครูผู้สอน อาจเกิดปัญหาทั้งด้านความคิดและความสามารถตามความคาดหวังของสังคม การนิเทศจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยเหลือให้บุคลากรทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงตนเองให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมโดยเฉพาะสภาพเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาจำเป็นต้องตอบสนองในด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ตามความต้องการของผู้เรียน ประกอบกับแฮริส (Harris, 1999 : 311-314) ซึ่งกล่าวว่า การจัดให้มีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พอเพียงเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วางแผนจัดหามาซึ่งวัสดุและการดูแลรักษาพัฒนา การคัดเลือก การจำแนก การทดสอบ ซึ่งวัสดุ (Software) และอุปกรณ์ (Hardware) ที่จะใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน ประกอบกับจัดการฝึกอบรมประจำการ (In-Service Training) เพราะการจัดฝึกอบรมเป็นการเพิ่มความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการแก่คณะครู เพื่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานการฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทันต่อเหตุการณ์ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้องค์ประกอบการประเมินผล ยังเป็นกลไกสำคัญใน การขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการการนิเทศ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ให้ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และสิ้นเสร็จการนิเทศ สอดคล้องกับ บราวน์และโมเบอร์ก (Brown & Moberg, 1980 : 112) กล่าวว่า การนิเทศแบบเน้นงาน ผู้นิเทศจะทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของงานให้คำแนะนำและประสานงานแก่ผู้ปฏิบัติ หาแหล่งประโยชน์ทางด้านวิชาการ และสร้างความพึงพอใจในการทำงานโดย ลักษณะพฤติกรรมของผู้นิเทศจะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ที่วางไว้หลังการนิเทศทุกครั้งโดยให้ผู้รับการนิเทศมีโอกาสตัดสินใจ สอดคล้องกับ ชารี มณีศรี (2538 : 78-84) กล่าวว่า ผู้นิเทศต้องเข้าใจเทคนิค การประเมินผล ช่วยให้ผู้รับการนิเทศมีประสบการณ์ในการเตรียมเครื่องมือ ประเมินผลชนิดต่างๆสรุปผลการวัดประเมินผล และวางแผนช่วยผู้เรียนไม่ให้ล้าหลัง สอดคล้องกับ มาร์ค และสตูป (Mark and Stoop, 1985 : 211-215) กล่าวว่า การนิเทศต้องการวัดประสิทธิผลของการนิเทศการศึกษา ควรประเมินโดยผู้ที่ร่วมในโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้การช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้นิเทศมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการกิจกรรมและวิธีการนิเทศที่กำหนดให้เหมาะสมเพื่อสื่อสารให้ผู้รับการนิเทศเรียนรู้เรื่องที่นิเทศได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ประกอบกับ สุทธนู ศรีไสย์ (2545 : 11-12) กล่าวว่า การนิเทศสนับสนุนให้ครูสามารถประเมินผลการทำงานได้ด้วยตนเอง ครูสามารถมองเห็นด้วยตนเองว่าตนเองนั้นประสบผลสำเร็จในการสอนได้มากน้อยเพียงใด ช่วยครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ครูผู้สอนแต่ละคนสามารถสังเกตการทำงานหรือการสอนของครูคนอื่นๆ เพื่อปรับปรุงการสอนของตน นอกจากนี้จะมีการแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์การสอนและรับเอาวิธีการสอนใหม่ๆจากครูคนอื่นไปทดลองใช้ รวมทั้งเรียนรู้วิธีการช่วยเหลือให้การสนับสนุนแก่ครูคนอื่นๆด้วย สำหรับองค์ประกอบด้านการนิเทศเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งหากผู้นิเทศใช้วิธีการนิเทศเพียงวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งอาจทำให้ผู้รับการนิเทศเกิดความเบื่อหน่ายไม่กระตือรือร้น สอดคล้องกับสมชาย วิเชียรเลิศ (2528 : 12) กล่าวว่าทักษะด้านเทคนิควิธีในการนิเทศ เป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เป็นทักษะที่จำเป็นของการเรียนการสอน หากบุคลากรด้านการนิเทศการสอนขาดทักษะด้านเทคนิควิธีก็จะเกิดปัญหาต่อการนิเทศ การสอน ในทางตรงกันข้ามผู้นิเทศที่มีทักษะด้านนี้สูงย่อมมีวิธีการนิเทศการสอนที่ดี นำไปสู่การนิเทศที่ประสบความสำเร็จ ในขณะที่ ประเวศ วะสี (2553 : 2) ซึ่ง

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

กล่าวว่า ครูต้องเปลี่ยนวิธีการสอนที่เน้น “วิชาเป็นตัวตั้งเป็นเน้นชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้ง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555 : 21) กล่าวว่า แนวการจัดการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องปรับเปลี่ยนระบบการสอนที่เน้นการเรียนการสอนจากอิงเนื้อหาเป็นระบบการสอนแบบอิงประสบการณ์ ที่ผสมผสานการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประกอบกับ วิจารณ์ พานิช (2555 : 48-51) กล่าวไว้เช่นกันว่าครูควรได้รับการพัฒนาคุณภาพ มีศักยภาพ “เป็นครูเพื่อศิษย์” มีทักษะการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์และตลอดชีวิต เพราะเป็นการเรียนรู้ชีวิตของตนเองระหว่างเป็นครู และมีศักดิ์ศรีสำหรับการเป็นครูเพื่อศิษย์และเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง ในขณะที่ กฤษพงษ์ กีรติกร (2557) กล่าวว่า ครูต้องมีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานที่เน้นทักษะมากกว่าความรู้ เปลี่ยนวิธีการสอนที่เน้น “วิชาเป็นตัวตั้งเป็นเน้นชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้ง”

3. การจัดอันดับความสำคัญแต่ละองค์ประกอบ ของศึกษานิเทศก์ พบว่า แต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญเรียงตามลำดับคือ การบริหารจัดการ การประเมินผล การมีส่วนร่วม การนิเทศ และการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการนิเทศทุกครั้งหากมีการบริหารจัดการที่ดี เตรียมความพร้อมทั้งด้านกิจกรรมที่จะให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วม สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีเพื่อใช้ประกอบการนิเทศ และใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย รวมทั้งเครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศย่อมทำให้การนิเทศประสบความสำเร็จส่งผลให้เกิดการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557 : 71-98) กล่าวว่าการใช้วิธีการจัดระบบ (Systems Approach) ตามแบบจำลอง CIPOF Model ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย บริบท (Context-C) ปัจจัยนำเข้า (Input-I) กระบวนการ (Process-P) ผลลัพธ์ (Output-O) และผลย้อนกลับ (Feedback-F) จะสามารถสร้างภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของประเทศไทย เพื่อให้สามารถผลิตประชากรให้มีคุณภาพ การนำระบบการศึกษาจากต่างประเทศโดยกระบวนการล้างสมอง ปลูกฝังลัทธิความเชื่อ ค่านิยม และคุณธรรมที่เบี่ยงเบนไปจากวิถีไทยโดยผ่านนักเรียนทุน นักเรียนนอกที่เมื่อกลับมาแล้วก็นำวัฒนธรรมและค่านิยมมาครอบงำวิถีไทยจะสร้างความหายนะต่อความเป็นไทยเกินจะกู้กลับได้ ดังนั้น นักการศึกษาจึงควรสร้างภาพอนาคตที่คำนึงถึงหลักการ ระบบและองค์ประกอบที่จะพัฒนาประเทศไทยได้อย่างจริงจัง

4. ผลการยืนยันรูปแบบบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์และความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการ แนวคิดตามกรอบการวิจัย นอกจากนี้ทุกท่านยังมีความเห็นว่าแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมมากเพราะเป็นองค์ประกอบที่ครอบคลุมงานต่างๆ ตามภาระงานของการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สามารถต่อยอดไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่ารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 องค์ประกอบทุกตัวมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง และสอดรับซึ่งกันและกันโดยเริ่มจากการมี

ส่วนร่วม สู่การบริหารจัดการการนิเทศ ผู้นิเทศต้องมีการเตรียมความพร้อมทุกด้าน ในขณะที่ผู้รับการนิเทศต้องเปิดใจยอมรับการนิเทศและปฏิบัติตามข้อตกลงที่สร้างร่วมกัน นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิยังได้นำเสนอว่า รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 มีความเป็นไปได้มากเพราะตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบเขียนนำเสนอเป็นรูปธรรมง่ายต่อการนำสู่การปฏิบัติและองค์ประกอบทุกองค์ประกอบส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาและแนวคิดการนิเทศการศึกษาใหม่ๆ เหมาะสำหรับการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีความเป็นไปได้มากที่จะนำองค์ประกอบเหล่านี้มาใช้ในการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้องค์ประกอบการบริหารจัดการ ควรดำเนินการก่อนเป็นอันดับหนึ่ง เพราะการบริหารจัดการเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาครูโดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู ให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557 : 1 - 5) กล่าวว่า ทักษะจำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีนักการศึกษา นักคิดหลายกลุ่มวิเคราะห์ แต่ในที่สุดแล้วจะอยู่ในกลุ่ม 7 ประการนี้เป็นหลักสำคัญ คือ 1) ทักษะทางด้านเทคโนโลยี (Computing and ICT Literacy) 2) ความสนใจใคร่รู้และมีจินตนาการ (Curiosity and Imagination) 3) การคิดวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 4) ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม (Creating and Innovation) 5) ทักษะในการสื่อสารและร่วมมือกัน (Communication and Collaboration) 6) การคิดในเชิงธุรกิจและทักษะประกอบการ (Corporate and Entrepreneurial Spirit) และ7) ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก (Cross - Cultural&Global Awareness) เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพครูไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สามารถปฏิบัติได้จริงเป็นครูที่มีคุณภาพได้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยไม่หยุดอยู่กับที่ซึ่งทำให้ยากต่อการก้าวทันประเทศเพื่อนบ้าน จึงควรมีการปรับเปลี่ยนนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน โดยเฉพาะการบริหารจัดการในระดับเขตพื้นที่ ควรเน้นให้มีการบริหารจัดการการนิเทศที่เป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมกระบวนการนิเทศ การประเมินผล และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมุ่งมั่นที่จะให้เกิดผลต่อการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

2. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน ปรับปรุงพัฒนา ระบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการบริหารจัดการเพื่อให้การนิเทศการศึกษาในระดับเขตพื้นที่มีความเข้มแข็งสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับศตวรรษที่ 21

4. ศึกษานิเทศก์ผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการค้นพบจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับการนิเทศ

5. การทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการนำรูปแบบการนิเทศไปศึกษาเชิงลึกทั้งในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระทรวงศึกษาธิการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

วัลทณี นาคศรีสังข์. (2558). “รูปแบบการส่งเสริมกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 8, ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – เมษายน) : 559.

ปภาดา เสนาะพิน. (2557). “การพัฒนารูปแบบการจัดการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้บริหาร มืออาชีพ สาหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal,Silpakorn University ปีที่ 7, ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน – ธันวาคม) : 555.

ประเวศ วะสี. (2553).คำบรรยายเรื่อง การศึกษาที่พาชาติออกจากวิกฤติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์,

พิณสุดา สิริธรังศรี”.(2553)**รายงานการวิจัยเรื่องภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์, 167- 208.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์, “ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ : ต้องก้าวให้พ้นกับดักตะวันตก”, เอกสารประกอบการประชุมครุเสวนา เรื่อง “ปฏิรูปครูสู่อนาคตประเทศไทย” จัดโดย สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน (สสค.) ณ ห้องประชุมบุณยเกตุ อาคารหอประชุมคุรุสภา วันศุกร์ที่ 1 สิงหาคม 2557.

รสพร ทองธรรมจินดา และนพดล เจนอักษร. (2557) “การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน.”ใน **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 93-102.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555) **คู่มืออบรมปฏิบัติการบูรณาการใช้คอมพิวเตอร์พกพา (Tablet) เพื่อยกระดับการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ: สำนักเทคโนโลยีเพื่อ การเรียนการสอน, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ภาษาต่างประเทศ

Briggs H. Thomas and Justman Joseph. (1995). **Improving Instuction Through Supervision.** New York: McMillan.

Burton H. William and Brueckner J. Leo. (1995). **Supervision : A Socail Process,** 2nd ed. New York: Appleton – Century Crofts.

Glickman D. Carl. Gordon P. Stephen and Ross-Gordon M. Jovita. (2001). **SuperVision and Instructional Leadership : A Developmental Approach**. 5th ed. Boston: Allyn and Bacon, Inc,.

Gwynn J. Minor. (1999). **Theory and Practice of Supervision.** New York: Dodd Mead and Company.

Harris M. Ben. (1999). **Supervisory Behavior in Education**, 3nd ed. (Englewood Cliffs, N.J.:Prentice-Hall, Inc.

Hoy, W. K. and Miskel. (2001). **Educational Adminnistration : Theory**, Research and Pratice, 4th Ed., Singapore.

Wiles Jon and Joseph Bondi. (2004). **Supervision : a Guide to Practice.** Columbus: R. R. Donnelly and Sons.